

Projekt

z dnia 12 stycznia 2026 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ W ŁAZACH**

z dnia 12 stycznia 2026 r.

w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Łazy na lata 2026-2029”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 1153) oraz art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 2151, z późniejszymi zmianami) oraz art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.) Rada Miejska w Łazach uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjąć do realizacji „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Łazy na lata 2026-2029”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Łaz.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
dla Gminy Łazy na lata 2026-2029**

Łazy 2026

SPIS TREŚCI

I.	Wprowadzenie.....	.....
II.	Zasoby instytucjonalne zaangażowane do realizacji Programu.....	.....
III.	Podstawy prawne Programu	.....
IV.	Diagnoza problemu uzależnień	.....
V.	Adresaci Programu	.....
VI.	Cele programu	.....
VII.	Realizator Programu	.....
VIII.	Źródło finansowania programu	.....
IX.	Kontrola realizacji Programu	.....
X.	Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	.....
XI.	Podsumowanie	.....

I. Wprowadzenie:

Na podstawie art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023, poz. 2151, z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2023, poz. 1939, z późn. zm.), prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, przeciwdziałaniem narkomanii oraz prowadzenie działań związanych z integracją społeczną osób uzależnionych należy do zadań własnych gmin.

Realizacja zadań zawartych w art. 4¹ ust. 1 w/w ustawy jest prowadzona w postaci uchwalonego przez Radę Miejską Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Program jest podstawowym dokumentem określającym zakres i formę realizacji działań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi, narkomanii i zachowaniom behawioralnym na terenie Gminy Łazy i stanowi element Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łazy na lata 2021-2027.

Wyznacza zadania, w ramach których Gmina Łazy zamierza podejmować działania określone w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025 - którego okres obowiązywania przedłużono na rok 2026, wpisując się w 2. cel operacyjny obejmujący profilaktykę uzależnień. Zadania zawarte w Programie będą realizowane z uwzględnieniem aktualnych potrzeb lokalnych oraz wykorzystaniem istniejących zasobów instytucjonalnych służących rozwiązywaniu problemów wynikających z negatywnych zjawisk związanych ze spożywaniem alkoholu, uzależnieniem od narkotyków i zachowań behawioralnych przez społeczność lokalną.

II. Zasoby instytucjonalne zaangażowane do realizacji Programu:

Institucjami i organizacjami zaangażowanymi w realizację zadań ujętych w Programie są:

- 1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łazach;
- 2) Centrum Usług Społecznych w Łazach;
- 3) Wydział Rozwoju i Komunikacji Społecznej Urzędu Miejskiego w Łazach;
- 4) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Łazy;
- 5) Komisariat Policji w Łazach;
- 6) Sąd Rejonowy w Zawierciu;
- 7) Poradnia Leczenia Uzależnień Alkoholowych i Współuzależnień w Zawierciu;
- 8) Poradnia Zdrowia Psychicznego w Zawierciu;
- 9) Zawierciańskie Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Przystań” w Zawierciu;
- 10) Placówki Oświatowe z terenu Gminy Łazy;
- 11) Promed Łazy Sp. z o.o.;
- 12) Miejski Ośrodek Kultury w Łazach;
- 13) Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Łazach;

- 14) Ośrodek Sportu i Rekreacji w Łazach;
- 15) Kluby Sportowe działające na terenie Gminy Łazy;
- 16) Organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy Łazy, które statutowo zajmujące się profilaktyką uzależnień oraz profilaktyką przemocy;
- 17) Inne podmioty, którym mogą zostać zlecone do realizacji zadania ujęte w Programie.

III. Podstawy prawne Programu:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023, poz. 2151, z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023, poz. 1939, z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024, poz. 1673, z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2024, poz. 1670, z późn. zm.).
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021 r., poz. 642).
6. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2025, poz. 1483, z późn. zm.).
7. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2025, poz. 1338, z późn. zm.).
8. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025, poz. 1153 z późn. zm.).
9. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025, poz. 49 z późn. zm.).

IV. Diagnoza problemu uzależnień:

W latach 2016 -2021 w Polsce notowany był stały wzrost ilości spożycia 100% alkoholu na 1 mieszkańca. W 2019 roku wskaźnik ten wynosił 9,78 litra na osobę, w 2020 roku obniżył się do poziomu 9,64 litra na osobę, w 2021 roku wzrósł do 9,73 litra na osobę.

Od 2022 roku ta tendencja uległa zmianie. Widać wyraźny spadek spożycia 100% alkoholu na 1 mieszkańca – 9,37, a w 2023 roku 8,96 litra na osobę. Wg danych GUS spożycie w 2024 r. wyniosło 8,8 litra 100% alkoholu w przeliczeniu na jednego mieszkańca (średnia Unii Europejskiej to 9,8 litra na mieszkańca).

Od trzech lat notuje się zatem obniżenie wielkości spożycia napojów alkoholowych, przede wszystkim za sprawą zmniejszania ilości wypijanego piwa. Wielkość spożywania mocnych napojów

alkoholowych pozostaje w tym czasie na porównywalnym poziomie (tj. wino ok. 0,8 litra, wyroby spirytusowe – ok. 3,5 litra).¹

Jak wynika z danych NielsenIQ, w 2024 roku Polacy sięgnęli po 100 mln butelek i puszek piwa mniej niż w 2023 r. (spadek o 1,7 proc.). To najniższy wynik od 20 lat. Najmocniej kurczy się sprzedaż alkoholowych lagerów (-3,1 proc.) oraz piw mocnych (-3,8 proc.). To efekt, z jednej strony trendów prozdrowotnych wśród konsumentów, a z drugiej spadającej ekonomicznej dostępności piwa.

Średnia cena piwa rośnie konsekwentnie od 2019 r. Jej skumulowany wzrost w tym okresie wyniósł ok. 43%. Jednym z kluczowych czynników, które odpowiadają za wyższe ceny piwa, są zmiany w podatku akcyzowym. Obecnie jego stawki są o 27% wyższe niż w 2019 r., a do 2027 roku wzrosną o kolejne ponad 10%.²

Młodzież w Polsce zmienia swoje podejście do alkoholu. Choć spożycie alkoholu nadal jest powszechne, widać pozytywne zmiany, które mogą mieć wpływ na przyszłość naszego społeczeństwa. Raport ESPAD 2024 dostarcza cennych informacji na temat współczesnych trendów dotyczących picia alkoholu wśród polskich nastolatków. Badanie ESPAD (European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs) przeprowadza się co cztery lata, od 1995 roku, w różnych krajach europejskich. Jego celem jest analiza rozmiarów używania substancji psychoaktywnych wśród młodzieży, takich jak alkohol, narkotyki czy papierosy. W badaniu biorą udział uczniowie w wieku 15-16 oraz 17-18 lat, a pytania dotyczą m.in. częstotliwości picia alkoholu, jego dostępności, a także zachowań związanych z piciem.

Wyniki badania ESPAD z 2024 roku pokazują, że alkohol pozostaje najczęściej spożywaną substancją przez młodzież. 73% uczniów w wieku 15-16 lat oraz 91% nastolatków 17-18-letnich przyznało się do picia alkoholu kiedykolwiek w życiu. Choć w ciągu ostatnich 30 dni przed przeprowadzeniem badania alkohol piło 39% 15-latków i 73% 17-latków, to zauważalny jest trend spadkowy w stosunku do wcześniejszych lat. We wcześniejszych badaniach do picia przyznawało się aż 72% chłopców i 60% dziewcząt w grupie wiekowej 15-16 lat. Istnieją również różnice w zachowaniach związanych z upijaniem się. Spożycie alkoholu, które doprowadziło do utraty przytomności lub bełkotania, zadeklarowało 13% młodszych nastolatków i 24% starszych.

Trendy spadkowe w picu alkoholu wśród młodzieży mogą być efektem wielu czynników np. większej świadomości konsekwencji zdrowotnych - że alkohol zaszkodzi zdrowiu spodziewa się 15% młodszych nastolatków i 11% starszych nastolatków. Kaca po picu alkoholu spodziewa się 13% młodszych i 12% starszych nastolatków a tego, że zrobi po alkoholu coś głupiego i będzie żałować - 15% młodszych nastolatków i 10% starszych.

Zdaniem Dyrektora KCPU dr n. med. Pani Bogusławy Bukowskiej alkohol stał się nieco mniej atrakcyjny dla młodych ludzi, niż to było kilkanaście lat temu, nie odgrywa on już tak ważnej roli przy nawiązywaniu relacji, w trakcie spotkań towarzyskich, w kontaktach z innymi rówieśnikami.

¹ Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU) na podstawie danych GUS

² <https://www.browary-polskie.pl/piwo-na-fali-zmian-zppp-podsumowuje-rynek-w-2024-roku/>

Przynajmniej dla jakiejś grupy młodzieży nie jest to już niezbędny element, bo teraz bardzo często kontakty społeczne zostały przeniesione do social mediów.

Choć spożycie alkoholu spada, nadal problemem pozostaje łatwa dostępność alkoholu. Młodzież uważa, że można go zdobyć bez większego problemu – nie tylko w sklepach, ale także w domach rodziców czy przez poproszenie dorosłego znajomego o zakup. Badanie ESPAD 2024 wykazuje, że 44% młodszych nastolatków uważa piwo jako alkohol „bardzo łatwy do zdobycia”. Również 40% młodzieży w grupie 15-16 lat nie napotyka ze strony rodziców bezwarunkowego zakazu picia alkoholu.

Wyniki badania ESPAD wskazują na znacznie niższy poziom rozpowszechnienia używania substancji nielegalnych, niż legalnych, zwłaszcza alkoholu i tytoniu. Większość badanych nigdy po substancje nielegalne nie sięgała. Wśród tych, którzy mają za sobą takie doświadczenia większość stanowią osoby, które co najwyżej eksperymentowały z marihuaną lub haszyszem. Chociaż raz, w ciągu całego życia, używało tych substancji 16,9% młodszych uczniów i 33,1% starszych uczniów szkół średnich.

Rozpowszechnienie używania nowych substancji psychoaktywnych, czyli tzw. „dopalaczy” jest niższe niż przetworów konopi. Wśród pierwszoklasistów 6,6%, a wśród starszych uczniów 6,1% używało kiedykolwiek tych substancji.

Większość młodzieży jest dobrze zorientowana w zakresie ryzyka szkód zdrowotnych i społecznych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. O stopniu ryzyka, według ocen respondentów, decyduje bardziej nasilenie używania, niż rodzaj substancji.³

Wyniki badania ESPAD 2024 pokazują, że w dalszym ciągu konieczne jest podejmowanie zdecydowanych działań profilaktycznych, uwzględniających zmieniające się nawyki młodzieży. Eksperti podkreślają, że kluczowe jest również zaangażowanie rodziców i nauczycieli w budowanie świadomości młodych ludzi na temat ryzyka związanego z używaniem substancji psychoaktywnych.

W Gminie Łazy na dzień 31.12.2024 r. zameldowanych było 15 097 mieszkańców, 52,18% stanowią kobiety (7 877), 47,82% mężczyźni (7 220), 16,56% populacji Gminy to dzieci i młodzież do lat 18.

W Gminie działają 32 punkty sprzedaży alkoholu, z czego: 4 to lokale gastronomiczne, 3 stacje paliw oraz 25 sklepów (stan na grudzień 2025 r.). Na jeden punkt sprzedaży przypada zatem 472 mieszkańców (średnia w województwie śląskim to ok. 315 osób).

W 2023 r. do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łazach wpłynęło 45 wniosków o uruchomienie procedury sądowego zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego.

Na badania przeprowadzane przez biegłych z zakresu uzależnienia od alkoholu w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu zgłosiło się w 2023 roku - 20 osób. Wobec 13 osób (10 mężczyzn, 3 kobiety) skierowano wniosek do Sądu Rejonowego w Zawierciu o orzeczenie sądowego zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego.

---

³ Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach (ESPAD): J. Sierosławski, U. Sierosławska. Instytut Psychiatrii i Neurologii – Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2024 r.

W 2024 r. do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łazach wpłynęło 50 wniosków o uruchomienie procedury sądowego zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego, przy czym 9 wniosków dotyczyło osób, w sprawie których został już skierowany wniosek do Sądu. Nowe wnioski o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego skierowano wobec 7 osób, a w 2025 roku wobec 8 osób.

Średnio w latach 2022-2025 rocznie składanych było 41 wniosków o podjęcie działań wobec osób, co do których istniało podejrzenie nadużywania alkoholu. Nie wszystkie zgłoszenia o nadużywaniu alkoholu spełniają przesłanki społeczne, tj. powodowanie rozkładu życia rodzinnego, powodowanie demoralizacji małoletnich, uchylenie się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny oraz systematyczne zakłócanie spokoju lub porządku publicznego.

Z powodu alkoholizmu pomoc społeczna została przyznana w 2022 roku 26 osobom, w roku 2023 – 20 osobom, w roku 2024 – 19 osobom, natomiast w roku 2025 – 22 osobom.

Z uwagi na występujący w rodzinach problem z nadużywaniem alkoholu i problem uzależnień od narkotyków, wsparciem asystenta rodziny w ramach Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej objęto w roku 2022 – 8 rodzin, w roku 2023 - 8 rodzin, w roku 2024 – 10 rodzin, natomiast w roku 2025 - 6 rodzin.

Na terenie Gminy Łazy funkcjonuje świetlica środowiskowa, której działalność koordynowana jest przez Wydział Rozwoju i Komunikacji Społecznej UM w Łazach. Placówka odgrywa kluczową rolę w życiu dzieci z rodzin w kryzysie, zwłaszcza z rodzin, w których występuje problem uzależnień. Działania prowadzone przez świetlicę środowiskową w dużej mierze skupiają się na profilaktyce, edukacji oraz wsparciu emocjonalnym, co wpływa na poprawę jakości życia dzieci i ich rodzin. Ponadto uwzględniając potrzeby rodzin oraz konieczność podjęcia działań profilaktycznych i prewencyjnych uruchomiony został Punkt Konsultacyjny, w którym można uzyskać pomoc psychologiczną, psychoterapeutyczną, prawną oraz mediacyjną.

Od roku 2021 do nadal Gmina Łazy realizuje projekt „Rozwój usług społecznych poprzez wsparcie rodziny, dzieci i młodzieży w Gminie Łazy”. W ramach projektu w latach 2021-2023 świetlica środowiskowa objęła wsparciem łącznie 29 dzieci i młodzieży, w tym 11 dzieci pochodziło z rodzin, w których występował problem uzależnień od alkoholu i narkotyków.

W tym samym okresie ze wsparcia świadczonego przez Punkt Konsultacyjny skorzystało 71 osób – mieszkańców gminy, w tym 21 osób to osoby z rodzin, w których występuje problem uzależnień. Obecnie projekt „Rozwój usług społecznych poprzez wsparcie rodziny, dzieci i młodzieży w Gminie Łazy” jest kontynuowany, a jego realizacja przewidziana jest na lata 2024-2029. W okresie 2024-2025 wśród dzieci uczęszczających na zajęcia świetlicowe, 5. z nich pochodzi z rodzin borykających się z omawianym problemem, natomiast ze wsparcia specjalistycznego udzielanego we wskazanym okresie w punkcie konsultacyjnym skorzystało 39 osób, z czego 11 osób pochodzi ze środowisk w których występował problem uzależnień od alkoholu i narkotyków.

W 2024 roku do PDOZ (pomieszczenie dla osób zatrzymanych) KPP w Zawierciu lub do Izby Wyrzeźwien w Sosnowcu zostały doprowadzone 83 osoby z Gminy Łazy.

Gmina Łazy realizuje zadania w ramach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Zadania te koordynowane są przez powołany Zespół Interdyscyplinarnej ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Łazy. Z danych wynika, że w 2023 roku 49 rodzin było objętych procedurą „Niebieskiej Karty”, z czego w 37 nowych rodzinach procedurę wszczęto. Działaniami Zespołu oraz grup diagnostyczno-pomocowych objętych zostało łącznie 130 osób. Powołano 49 grup diagnostyczno-pomocowych, odbyło się 106 posiedzeń tych grup. Z powodu ustania przemocy w rodzinie zakończono 14 procedur „Niebieskie Karty”.

Spśród 37 wszczętych procedur, aż 32 formularze zostały sporządzone przez funkcjonariuszy Policji, w 3 przypadkach procedurę wszczęto przez pracownika socjalnego, w 1 przypadku przez przedstawiciela szkoły, 1 procedura wszczęta przez służbę zdrowia.

W 2024 roku 49 rodzin było objętych procedurą „Niebieskiej Karty”, z czego w 32 nowych rodzinach procedurę wszczęto. Łącznie działaniami Zespołu i powoływanych grup diagnostyczno-pomocowych objęte zostały 133 osoby, z czego 84 osoby, to osoby doświadczające przemocy domowej. Powołano 49 grup diagnostyczno-pomocowych, odbyły się 83 posiedzenia tych grup. Z powodu ustania przemocy w rodzinie zakończono 25 procedur „Niebieskiej Karty”.

W ramach działań grup diagnostyczno-pomocowych podejmowane były następujące czynności: sporządzanie wniosków o wgląd w sytuacje małoletnich dzieci, wobec których podejrzewano, że są osobami doznającymi przemocy (13 przypadków); kierowanie do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łazach osób, u których istniało przypuszczenie, że nadużywają alkoholu, Przewodnicząca Zespołu w 5 przypadkach złożyła do Prokuratury zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. 11 osób wytypowano do udziału w Programie Korekcyjno-Edukacyjnym dla sprawców przemocy domowej, który jest prowadzony przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zawierciu, w 9 przypadkach wdrożono procedurę nakazu zakazu w stosunku do sprawców przemocy.

Przeprowadzona Diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych w Gminie Łazy pokazała, że nadużywanie alkoholu jest ciągle postrzegane jako kluczowy problem. Dlatego bardzo istotny jest dalszy rozwój działań profilaktycznych, w tym również dotyczących uzależnień behawioralnych i cyfrowych. Wzmacnianie dostępności wsparcia psychologicznego, tworzenie warsztatów i spotkań profilaktyczno-edukacyjnych dla młodzieży i dorosłych, organizowanie spotkań i szkoleń dla rodziców oraz nauczycieli w zakresie rozpoznawania sygnałów kryzysowych i właściwego reagowania, jak również organizowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych z elementami edukacyjno-profilaktycznymi.

V. Adresaci Programu:

Program skierowany jest do wszystkich mieszkańców Gminy Łazy, a w szczególności do:

- dzieci, młodzieży i ich rodzin;
- osób uzależnionych, pijących szkodliwie i ryzykownie oraz ich rodzin;
- osób uzależnionych od narkotyków;
- osób uzależnionych od zachowań behawioralnych;

- osób i rodzin dotkniętych przemocą domową;
- dzieci i młodzieży z gminnych placówek oświatowych;
- społeczności lokalnej.

VI. Cele programu:

1. Cel główny Programu

Celem głównym Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 jest:

- 1) pomoc rodzinom dotkniętym następstwami nadużywania alkoholu, w tym ofiarom przemocy domowej;
- 2) pomoc dzieciom osób uzależnionych od alkoholu, dotkniętym następstwami nadużywania alkoholu przez rodziców, w zakresie pomocy socjalno-bytowej, psychologicznej i szkolnej;
- 3) zwiększenie zakresu działań profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży oraz rozwiązywanie problemów alkoholowych wśród dorosłych;
- 4) stałe podnoszenie poziomu umiejętności wychowawczych rodziców i osób zajmujących się zawodowo dziećmi i młodzieżą;
- 5) poszerzenie form pomocy psychospołecznej dla osób uzależnionych i współuzależnionych;
- 6) systematyczne monitorowanie problemów alkoholowych i narkotykowych wśród dzieci i młodzieży szkolnej, umożliwiające dostosowanie działań profilaktycznych do grupy najbardziej zagrożonej uzależnieniem;
- 7) pomoc rodzinom, w których występują problemy związane z nadużywaniem narkotyków;
- 8) upowszechnianie wiedzy o szkodliwości nadużywania alkoholu, narkotyków oraz uzależnieniach behawioralnych;
- 9) prowadzenie lokalnych kampanii promujących zdrowy styl życia, imprez profilaktycznych dla młodzieży, rozszerzonych o różne formy sportowo-turystyczne.

Cel główny realizowany będzie w obszarach:

- 1) profilaktyki uniwersalnej - adresowanej do wszystkich mieszkańców Gminy Łazy (dzieci, młodzieży i dorosłych), bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z uzależnieniami;
- 2) profilaktyki selektywnej - adresowanej do osób lub grup o podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych z uzależnieniami;
- 3) profilaktyki wskazującej - adresowanej do grup lub osób, które wykazują wysokie ryzyko wystąpienia problemów związanych z uzależnieniami.

2. Cele szczegółowe, zadania, działania, wskaźniki

1. Cel szczegółowy: Ograniczenie zjawiska nadużywania alkoholu.		
Zadania	Działania	Wskaźniki
1) Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu, powodujących rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylających się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny, systematycznie zakłócających spokój lub porządek publiczny	a) przyjmowanie zgłoszeń o przypadkach, gdzie występuje nadużywanie alkoholu i negatywny wpływ na rodzinę (czynnik społeczny)	liczba osób zgłoszonych do GKRPA
	b) prowadzenie rozmów interwencyjno-motywacyjnych z osobami zgłoszonymi przez rodzinę lub instytucje	- liczba osób zaproszonych na rozmowę - liczba przeprowadzonych rozmów
	c) kierowanie osób na badanie przez biegłych (psychologa i psychiatrę) w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego	- liczba osób skierowanych na badanie w przedmiocie uzależnienia od alkoholu - liczba sporządzonych przez biegłych opinii psychologiczno-psychiatrycznych
	d) kierowanie do sądu wniosków o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	- liczba wniosków skierowanych do sądu
2) Podejmowanie działań o charakterze informacyjno-terapeutycznym prowadzących m.in. do poprawy stanu psychofizycznego osób uzależnionych od alkoholu	a) informowanie osób uzależnionych i ich rodzin o możliwościach korzystania z pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej	- ilość materiałów informacyjnych
	b) udzielenie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej (poprzez punkty konsultacyjne)	- liczba rodzin, którym udzielono pomocy
	c) upowszechnianie informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej	- liczba rodzin, którym udzielono pomocy

2. Cel szczegółowy: Ograniczenie zjawisk mających negatywny wpływ na rodzinę poprzez udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochronę przed przemocą domową		
Zadania	Działania	Wskaźniki
1) Udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży, w szczególności z rodzin dysfunkcyjnych	a) dofinansowanie działalności Świetlicy Środowiskowej i Punktu Konsultacyjnego	- liczba zorganizowanych zajęć oraz warsztatów - liczba dzieci uczestniczących w zajęciach opiekuńczo-wychowawczych - liczba rodzin objętych pomocą - liczba udzielonych porad i konsultacji specjalistycznych
	b) organizacja i finansowanie wycieczki letniego/zimowego wraz z	- liczba programów profilaktycznych

	programem profilaktycznym	zorganizowanych w ramach wypoczynku - liczba uczestników wypoczynku
2) Wsparcie dla osób doświadczających przemocy domowej	a) współrealizacja zadań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej	- liczba rodzin, które objęte są procedurą „Niebieskiej Karty” - liczba osób, które są podejrzane o stosowanie przemocy domowej (w tym osoby wykazujące cechy uzależnienia od alkoholu)

3. Cel szczegółowy: Zapobieganie powstawania problemów związanych z piciem alkoholu, przemocą domową, nadużywaniem narkotyków oraz uzależnieniami behawioralnymi poprzez prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży		
Zadania	Działania	Wskaźniki
1) Inicjowanie, organizowanie oraz współuczestnictwo w działaniach profilaktycznych	a) programy profilaktyczne: - realizacja w szkołach programów edukacyjnych i profilaktycznych dostosowanych do potrzeb oraz wieku dzieci i młodzieży; - organizowanie dla dzieci i młodzieży spektakli teatralnych, występów estradowych połączonych z programami profilaktycznymi dotyczącymi alkoholu, narkotyków, zachowań behawioralnych, agresji i stosunków międzyludzkich; - finansowanie autorskich programów profilaktycznych w placówkach oświaty, kultury i sportu; - organizacja zajęć w ramach programów profilaktycznych dla nauczycieli i pedagogów; - szkolenie rodziców, wychowawców, nauczycieli i instruktorów sportowych w zakresie oddziaływań profilaktycznych wobec dzieci i młodzieży oraz podejmowanie interwencji w sytuacjach kryzysowych; - prowadzenie działań edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód wynikających z uzależnień; - zakup pomocy profilaktyczno-edukacyjnych dla szkół.	- liczba i rodzaj zorganizowanych programów profilaktycznych, zajęć, oraz akcji profilaktycznych - liczba osób biorących udział w działaniach profilaktycznych w tym: - liczba dzieci i młodzieży, rodziców, nauczycieli i instruktorów sportowych - liczba zorganizowanych szkoleń - liczba osób biorących udział w szkoleniach - liczba i rodzaj zakupionych pomocy profilaktyczno-edukacyjnych
	b) informowanie o dostępności usług terapeutycznych i pomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz prowadzenie powszechnej edukacji w zakresie wiedzy o szkodliwości alkoholu. Promocja zdrowia i profilaktyka zachowań ryzykownych	- liczba zakupionych materiałów - liczba odbiorców - liczba przeprowadzonych kampanii i akcji informatyczno-edukacyjnych

	<p>– udział w ogólnopolskich i lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-educacyjnych skierowanych do różnych grup odbiorców;</p> <p>- zakup sprzętu, urządzeń, materiałów edukacyjnych, ulotek, broszur, nagród w konkursach i zawodach oraz innych materiałów informacyjnych, edukacyjnych i promocyjnych.</p>	- liczba osób biorących udział w kampaniach i akcjach,
	c) profilaktyczna działalność informacyjna i edukacyjna w obszarze uzależnień i zdrowia psychicznego oraz w zakresie rozwijania zainteresowań wśród dzieci i młodzieży	- liczba i rodzaj zorganizowanych działań, - liczba dzieci i młodzieży biorących udział w profilaktycznych działaniach informacyjnych i edukacyjnych
2) Wspieranie realizacji działań profilaktycznych i edukacyjnych podejmowanych przez placówki oświatowe, instytucje kultury i sportu	a) organizowanie zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży	- liczba zajęć, - liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach
3) Poszerzenie ofert alternatywnego spędzania czasu wolnego	a) organizacja i wspieranie zajęć pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych w placówkach oświaty, kultury i sportu	- liczba zajęć, - liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach
4) Działania na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach	a) prowadzenie działań edukacyjnych z wykorzystaniem materiałów informacyjno-educacyjnych	- liczba materiałów edukacyjno-informacyjnych

4. Cel szczegółowy:		
Zwiększenie skuteczności prowadzonych działań poprzez podnoszenie kwalifikacji podmiotów realizujących Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii		
Zadania	Działania	Wskaźniki
1) Podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się profilaktyką, rozwiązywaniem problemów alkoholowych, przeciwdziałaniem narkomanii, uzależnieniami behawioralnymi i przemocą domową	a) udział w konferencjach, szkoleniach z zakresu profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, uzależnień behawioralnych oraz przeciwdziałania przemocy domowej	- liczba i rodzaj szkoleń - liczba osób biorących udział w szkoleniach

5. Cel szczegółowy:		
Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie		
Zadania	Działania	Wskaźniki
1) Wspieranie działalności stowarzyszeń i organizacji abstynenckich	a) wspomaganie działań służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych, działań edukacyjno-motywujących i działań profilaktycznych;	- liczba i rodzaj działań - liczba godzin pracy z terapeutą.

	- dofinansowanie terapii rodzinnej dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.	
2) Współuczestniczenie w organizacji działań służących rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie	a) dofinansowanie zakupu materiałów informacyjno-edukacyjnych, nagród, artykułów papierniczych, spożywczych oraz innych niezbędnych do realizacji zajęć, konkursów, zawodów sportowych i innych imprez o tematyce związanej z problemami alkoholowymi, profilaktyką oraz promocją zdrowego stylu życia	liczba wspartych przedsięwzięć
	b) wspieranie organizacji imprez integracyjno-kulturalnych oraz rekreacyjno-sportowych, których celem jest propagowanie trzeźwości i zdrowego stylu życia	- liczba zorganizowanych imprez - liczba osób uczestniczących w imprezach

6. Cel szczegółowy		
Kontrola rynku napojów alkoholowych		
Zadania	Działania	Wskaźniki
1) Podejmowanie działań zmierzających do zmniejszenia dostępności alkoholu	a) przeprowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	- liczba przeprowadzonych kontroli - liczba skontrolowanych punktów sprzedaży napojów alkoholowych
	b) inicjowanie i finansowanie szkoleń z zakresu problematyki alkoholowej dla sprzedawców napojów alkoholowych oraz rozpowszechnianie ulotek i materiałów edukacyjnych w miejscach wyznaczonych do sprzedaży i podawania napojów alkoholowych	- liczba przeprowadzonych szkoleń - liczba materiałów edukacyjnych
	c) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 ¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	- liczba podjętych interwencji w związku z naruszeniem ustawowych przepisów - liczba cofniętych zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych

VII. Realizator Programu:

Realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 jest Burmistrz Łaz, za pośrednictwem Centrum Usług Społecznych w Łazach, który jest również dysponentem środków przeznaczonych na jego realizację oraz inne jednostki organizacyjne gminy.

VIII. Źródło finansowania programu:

Podstawę finansową realizacji Programu stanowią dochody z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, zgodnie z art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Finansowanie zadań objętych Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Łazy zależne jest od wysokości środków finansowych w danym roku budżetowym.

IX. Kontrola realizacji Programu:

Realizator programu sprawuje na bieżąco nadzór nad jego przebiegiem i podejmuje działania zmierzające do osiągnięcia celów wyznaczonych w Programie. Realizator zobowiązany będzie do przedstawienia sprawozdań z wykonanych czynności. Ponadto zgodnie z art. 4¹ ust 2 pkt. 2b ustawy o wychowaniu w trzeźwości, do 30 czerwca każdego roku opracowywany jest raport dla Rady Miejskiej w Łazach z wykonania Programu, a Gmina przekazuje roczną informację o zrealizowanych lub podjętych w ubiegłym roku zadaniach z zakresu zdrowia publicznego właściwemu wojewodzie.

X. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

1. Członkowie Komisji mają obowiązek uczestnictwa w posiedzeniach.
2. Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymują wynagrodzenie za udział w jej posiedzeniach.
3. Wynagrodzenie brutto członka Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ustala się w wysokości 7% minimalnego wynagrodzenia, ustalanego w trybie i na zasadach określonych ustawą o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, za każde posiedzenie, w którym członek Komisji brał udział.
4. Podstawą do otrzymania wynagrodzenia jest obecność na posiedzeniu i aktywny udział w pracach Komisji, potwierdzony podpisem na liście obecności, która jest jednocześnie podstawą do dokonania wypłaty wynagrodzenia.
5. Członkowi Komisji należy się zwrot kosztów podróży na szkolenia i konferencje podnoszące kwalifikacje w dziedzinie profilaktyki uzależnień oraz przemocy w rodzinie.

XI. Podsumowanie:

Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Łazy na lata 2026 – 2029 stanowi plan działań ukierunkowanych na ograniczenie skutków nadużywania alkoholu, substancji psychoaktywnych, czy innego rodzaju zachowań behawioralnych i wiążących się z nimi zachowań ryzykownych oraz wspieranie osób i rodzin dotkniętych uzależnieniem. Jego realizacja ma na celu rozwijanie lokalnego systemu profilaktyki, zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i społecznej oraz promowanie zdrowego, trzeźwego stylu życia.

Program zakłada współpracę instytucji samorządowych, organizacji pozarządowych i społeczności lokalnej, co pozwoli skuteczniej przeciwdziałać problemom związanym z wszelkiego rodzaju uzależnieniami, a także propagować i wzmacniać postawy prozdrowotne wśród mieszkańców gminy.

Uzasadnienie

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151, ze zm.) oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 1939 ze zm.) nakładają na Gminy obowiązek realizacji zadań w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym.

Realizacja tych zadań prowadzona jest w oparciu o Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, sporządzany na okres nie dłuższy niż 4 lata. Program uchwalany jest przez Radę Miejską.

Program opracowany został zgodnie z założeniami w/w ustaw oraz z założeniami określonymi w Narodowym Programie Zdrowia, o których mowa w art. 9 ust.1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2024r., poz. 1670, ze zm.).

Realizacja zadań ujętych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Łazy na lata 2026-2029, stanowi element Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łazy na lata 2021-2027.

Zadania ujęte w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniem Narkomanii, zgodnie z przepisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, finansowane są z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Środki te nie mogą być przeznaczone na inne cele.